

Prezes Rady Ministrów

Sz. P. Mateusz Morawiecki

List otwarty w sprawie ochrony lasów w Polsce

Szanowny Panie Premierze!

Europa i Świat stoją przed największym wyzwaniem, z jakim kiedykolwiek musiała poradzić sobie ludzkość. Kryzys klimatyczno-ekologiczny, objawiający się szybko postępującymi zmianami klimatu i utratą bioróżnorodności na bezprecedensową w historii skalę, zagraża przetrwaniu świata, który znamy (IPBES, 2019). Lasy, zaliczane do najbardziej bioróżnorodnych a jednocześnie wiążących największą ilość węgla ekosystemów, mogą pomóc ludzkości stawić czoła temu wyzwaniu (FAO and UNEP, 2020) (Friedlingstein et al., 2020). Szczególną rolę w tym procesie spełniają starodrzewy i lasy o cechach naturalnych, będące zarówno ostoją rzadkich i ginących gatunków zwierząt, roślin i grzybów jak i znaczącymi rezerwuarami węgla (Dzwonko, 2017) (Mildrexler et al., 2020).

Niestety lasy nie są objęte wystarczającą ochroną a ich stan sukcesywnie się pogarsza.

Na skalę globalną każdego roku z powierzchni Ziemi znika ich 10 mln ha (FAO and UNEP, 2020).

Mimo, że w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat powierzchnia terenów zadrzewionych w Europie wzrosła, areał tych najcenniejszych, starodrzewów i lasów naturalnych, sukcesywnie się zmniejsza.

Europejskie lasy znajdują się pod coraz większą presją surowcowej gospodarki leśnej. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się zarówno ilość pozyskiwanego w Europie drewna, obszar na którym jest ono pozyskiwane jak i średnia wielkość wykonywanego zrębu. W latach 2016-2018 powierzchnia, na której prowadzone były cięcia w UE wzrosła o 49%, utrata biomasy o 69% a średnia wielkość zrębu o 34% w stosunku do lat 2011 – 2015 (Ceccherini et al., 2020), zaś wycinki prowadzone były w najcenniejszych lasach kontynentu takich jak Puszcza Białowieska czy Puszcza Karpacka (Polska, Rumunia) (Mikusiński et al., 2018).

Problemy dotyczące ochrony lasów w Unii Europejskiej są bardzo mocno widoczne również w Polsce.

Presja gospodarki leśnej na lasy w naszym kraju jest z roku na rok coraz większa. Sukcesywnie wzrasta ilość pozyskiwanego drewna – między 1990 r. a 2019 wzrosła ponad dwukrotnie z 17 mln m³/rok do 42.3 mln m³/rok (BDL, 2021) (GUS, 2020) a zakładana jest dalsza intensyfikacja cięć.

Prognozy przeprowadzone przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej oraz Instytut Badawczy Leśnictwa przewidują, że kontynuacja obecnego modelu gospodarki leśnej oznaczać będzie dalszy wzrost tej ilości nawet do 55.1 mln m³/rok (wzrost o 30% w stosunku do 2019r.) w dekadzie między 2040 a 2049 r (Fijorek et. al 2020). Wycinki nie omijają najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych, takich jak Puszcza Białowieska i Puszcza Karpacka. Żle skonstruowane prawo, wyłączające gospodarkę leśną z wymogów ścisłej ochrony gatunkowej, skutkuje masowym niszczeniem siedlisk ściśle chronionych gatunków. Co więcej, mimo że lasy to wspólne dobro całego społeczeństwa, głos obywateli i obywateli w dyskusji o zarządzaniu lasami jest regularnie ignorowany. Cięcia wykonuje się również w lasach społecznie cennych, co spotyka się z rosnącym oporem. Polki i Polacy nie mają jednak zapewnionego realnego udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony i zarządzania lasami. Społeczne uwagi składane w konsultacjach dotyczących dokumentów, w oparciu o które prowadzona jest gospodarka leśna (Planów Urządzenia Lasu - PUL), są ignorowane (Pawlaczyk, 2018) a same PULe nie mogą być zaskarżane w sądzie (NSA, 2014), co jest równoznaczne z brakiem społecznej i sądowej kontroli nad gospodarką leśną. Te poważne naruszenia dostrzegła Komisja Europejska kierując przeciwko Polsce skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Komisja Europejska, 2020). Wciąż nie powiększony został Białowieski Park Narodowy, mimo poparcia 84% społeczeństwa dla tej idei (Greenpeace Polska, 2018). Ponadto od 20 lat nie powstał w Polsce żaden nowy park narodowy, chroniący unikatowe walory przyrodnicze lasów. Łącznie w parkach narodowych i rezerwach przyrody chronione jest zaledwie ok. 3% (ok. 300 tys. ha) lasów w Polsce (Konieczny, 2020), w tym tylko część objęta jest ochroną ścisłą.

W obliczu postępującego kryzysu klimatyczno-ekologicznego model zarządzania lasami zarówno w Polsce, jak i w całej Europie, wymaga gruntownej zmiany. Odpowiedzią na tę potrzebę, jest opracowana w ramach Europejskiego Zielonego Ładu Strategia na rzecz Bioróżnorodności UE po 2030r. Zakłada ona objęcie 30% obszarów lądowych Wspólnoty ochroną. 10% z tych obszarów, w tym wszystkie lasy naturalne i starodrzewy, objęte mają być ochroną ścisłą. Zregenerowane mają być zdegradowane ekosystemy, w tym leśne. Dokument ten zapowiada także opracowanie Strategii Leśnej UE po 2020, która oprócz ochrony starodrzewów i lasów naturalnych ma m.in. zapewnić zrównoważone zarządzanie wszystkimi lasami we Wspólnocie (Komisja Europejska, 2020).

Te ambitne plany to szansa na powstrzymanie utraty bioróżnorodności w Europie i w Polsce. To również szansa na to, że za przykładem Europy pójdą inne państwa, a wspólnym wysiłkiem uda się zapobiec kryzysowi utraty bioróżnorodności.

Dlatego też wzywamy Pana do podjęcia zdecydowanych działań, które w obliczu kryzysu klimatyczno-ekologicznego zapewnią skuteczną i długofalową ochronę lasów w Polsce!

- Wzywamy do oficjalnego poparcia celów zapisanych w Strategii Bioróżnorodności UE do 2030 r., czyli objęcia ochroną ścisłą 10% obszarów lądowych UE, w tym w Polsce, uwzględniając lasy naturalne i starodrzewy.
- Wzywamy do pilnego zainicjowania zmian legislacyjnych, mających na celu wprowadzenie moratorium na wycinkę lasów o cechach naturalnych i starodrzewów do momentu objęcia ich ochroną ścisłą.
- Wzywamy również do aktywnego włączenia się w prace nad Strategią Leśną UE po 2021 i dołożenia wszelkich starań, aby zapewniła ona skuteczną ochronę cennych przyrodniczo i społecznie lasów w Polsce przy jednoczesnym uwzględnieniu sprawiedliwej transformacji sektora leśno-drzewnego.
- Wzywamy wreszcie do dostosowania prawa krajowego dotyczącego gospodarki leśnej do wymogów UE, tak aby prawo gwarantowało wysoki poziom ochrony lasów w Polsce oraz realny udział społeczeństwa w zarządzaniu i ochronie lasów.

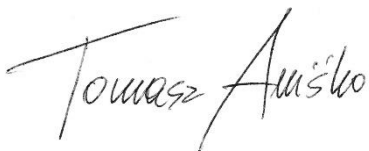
Z poważaniem,

Małgorzata Tracz, Przewodnicząca Partii Zieloni, Posłanka na Sejm RP

Urszula Zielińska, Partia Zieloni, Posłanka na Sejm RP

dr Tomasz Aniśko, Partia Zieloni, Poseł na Sejm RP